

עשו משום שלא נתן מקום לנחש
 ההוא לטמא את המקדש, ולא
 יקרב אליו ולא ישלט בעולם. ועל
 כן לא הצטרף לאברהם להתנהג
 בעקמימות, ולא ליצחק, משום
 שעשו, שהוא הצד של הנחש
 ההוא, טרם בא לעולם. אבל
 יעקב, שהוא בעל הבית, צריך לו
 לעמד כנגד אותו הנחש שלא
 תהיה לו כלל שליטה לטמא את
 בית המקדש של יעקב, ועל כן
 צריך לייעקב יותר מכל בני
 העולם, ומשום כך ישראל
 קדושים נבחרו לחלק גורלו של
 הקדוש ברוך הוא, שפתיב (דברים
 לב) פי חלק ה' עמו יעקב חבל
 נחלתו.

ויגדלו הנערים, הצד של אברהם
 גרם להם להתגדל וזכותו סיעה
 להם, הוא היה מחנך אותם
 במצוות, שפתיב כי ידעתיו למען
 יצוה את בניו וגו', לרבות יעקב
 ועשו. ויגדלו הנערים ויהי עשו
 איש ידע ציד וגו'. אמר רבי
 אלעזר, כל אחד ואחד נפרד
 לדרכו, זה לצד האמונה - וזה
 לצד של עבודה זרה.

וכן היה במעים של רבקה, ששם
 כל אחד הלך לצדו. שכאשר היא
 השתדלה במעשים כשרים, או
 שעברה סמוך למקום טוב לעשות
 את מצוות התורה, היה יעקב
 שמח ודוחק לצאת. וכשהיתה
 הולכת סמוך למקום של עבודה
 זרה, אותו הרשע הפה לצאת,
 ובארהו. ומשום כך, כשנבראו
 ויצאו לעולם, כל אחד נפרד והלך
 ונמשך למקומו שראוי לו. ועל כן
 ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע
 ציד וגו'.

ויאהב יצחק את עשו כי ציד
 בפיו. הרי פרושהו, [כמו] שפתיב

בגין דלא יהב דוכתא ליה לההוא חו"א,
 לסאבא מקדשא. ולא יקריב לגביה, ולא
 ישלוט בעלמא. ועל דא לא אצטרף ליה
 לאברהם לאתנהגא בעוקמא, ולא ליצחק,
 בגין דעשו דאיהו סטרא דההוא חו"א, עד
 לא אתא לעלמא. אבל יעקב, דאיהו מאריה
 דביתא, איבעי ליה לקיימא לקבליה דההוא
 חו"א, דלא יהיב ליה שלטנותא כלל לסאבא
 בי מקדשא דיעקב. ועל דא אצטרף ליעקב
 יתיר מכל בני עלמא. ובגין כך ישראל
 קדישין אתברירו חולק עדביה דקדשא
 בריך הוא, דכתיב, (דברים לב) פי חלק יי עמו
 יעקב חבל נחלתו.

ויגדלו הנערים. (בראשית כה) סטרא דאברהם
 גרים לון לאתגדלא וזכותיה סייע
 לון, הוא הוה מחנך לון במצוות, דכתיב,
 (בראשית יח) פי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו
 וגו', לאסגאה יעקב ועשו. (בראשית כה) ויגדלו
 הנערים ויהי עשו איש יודע ציד וגו'. אמר
 רבי אלעזר, כל חד וחד אתפרש לארחיה,
 (דף קלט ע"א) דא לסטרא דמהימנותא ודא
 לסטרא דעבודה זרה.

וכן הוה במעוי דרבקה, דתמן כל חד אזיל
 לסטריה. דכד איהי אשתדלת בעובדין
 דכשרן או עברת סמיה לאתר טב למעבד
 פקודי דאורייתא, הוה יעקב חדי ודחיק
 לנפקא, וכד הוות אזלא סמיה לאתר עבודה
 זרה, ההוא רשע בטש לנפקא, ואוקמוה.
 ובגין כך, כד אתבריו ונפקו לעלמא, כל
 חד אתפרש ואזיל ואתמשך בדוכתיה
 דאתחזי ליה, ועל דא, (בראשית כה) ויגדלו
 הנערים ויהי עשו איש יודע ציד וגו'.

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, (בראשית כה) הא אוקמוה, (במה) דכתיב,

איש יודע ציד איש שדה. וכתוב התם, (בראשית
 י) הוא הנה גבור ציד. (ד"א ל"ג מאי) **איש שדה,**
 לקפחא לון לבני נשא ולקטלא לון, ואיהו
 אמר דעביד צלותא וצייד ליה בפומיה. איש
 שדה, בגין דחולק עדביה לאו איהי בישובא,
 אלא באתר חרוב. במדברא, בחקלא, ועל דא
איש שדה.

ואי תימא, היך לא ידע יצחק כל עובדוי
בישין דעשו, והא שכנינתא הות עמיה,
דאי לא שריא עמיה שכנינתא, היך יכיל
לברכא ליה ליעקב בשעתא דברכיה. אלא
ודאי שכנינתא הות דיירא עמיה בביתא
ודיירא עמיה תדיר, אבל לא אודעא ליה,
בגין דיתברך יעקב בלא דעתיה אלא בדעתיה
דקודשא בריך הוא. והכי אצטריך, דבההיא
שעתא דעאל יעקב קמי אבוהי עאלת עמיה
שכנינתא. וכדין חמא בדעתוי יצחק דאתחזי
לברכא, ויתברך מדעתא דשכנינתא.

תא חזי, (ס"א ומנא תרא, הנה ותיב רבי שמעון ושאר תברויא, עאל
 קמיה רבי אלעזר ברית. אמרו ליה לרבי שמעון, מלתא רבתא בעינן
 למבעי קמך בעניינא דיעקב ועשו. איך לא בעא יעקב למיחב לעשו תבשיל
 דמלופחין עד דובין ליה בכירותא דיליה, ועוד דאמר עשו ליצחק אבוהי,
 ויעקבני זה פעמים. אמר לון, בהרין שעתא, אתון חייבים לקבלא מלקות.
 דהאמנתון לפתגמי דעשו ושקריתון לפתגמי דיעקב, דהא קרא אסחיד עליה,
 (בראשית כה) ויעקב איש תם. ותו כתיב, (מיכה ז) תתן אמת ליעקב. אלא
 כך הוא ענייניה דיעקב עם עשו, בגין דעשו הוה סני לכבירותא כקדמיתא,
 ותו בעי מניה דיעקב דלסבה ליה אפילו בלא כסף. תרא הוא דכתיב,
 (בראשית כה) ויאכל וישת ויגם וילך ויגו עשו את הכבודך).

ויזוד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא
עניף. (בראשית כה) אמר רבי אלעזר, ויזוד
 יעקב, הא אוקמוה דהא בגין אבלותא
 דאברהם הוה, אבל ויזוד יצחק נזיד מיבעי
 ליה, אלא ויזוד יעקב נזיד, דאיהו הוה ידע
 עקרא (דף קלט ע"ב) דיליה, בההוא סטרא

איש ידע ציד איש שדה. וכתוב
 שם (בראשית י) הוא הנה גבור ציד.
 [מהו] איש שדה, לקפח את בני
 האדם ולהרג אותם. והוא אמר
 שעשה תפלה, וצד אותו בפיו.
 איש שדה, משום שחלק גורלו
 אינו בישוב, אלא במקום חרב,
 במדבר, בשדה, ועל זה איש
 שדה.

ואם תאמר, איך יצחק לא ידע
את כל מעשיו הרעים של עשו,
והרי השכינה היתה עמו? שאם
לא שרתה עמו שכניה, איך יכל
לברך את יעקב בשעה שברך
אותו? אלא ודאי ששכינה היתה
דרה עמו בבית ודרה עמו תמיד,
אבל לו הודיעה לו, כדי שיתברך
יעקב בלי דעתו, אלא בדעתו של
הקדוש ברוך הוא. וכך צריך,
שבשעה שהיא שוכנת יעקב לפני
אביו, נכנסה עמו שכניה, ואז
ראה יצחק בדעתו שראוי לברכה
ויתברך מדעת השכינה.

בא ראה, (פעם אחת היה יושב רבי שמעון
 ושאר החברים, נכנס לפניו רבי אלעזר בנו. אמרו
 לרבי שמעון, דבר גדול רצינו לבקש לפניך בענינא
 של יעקב ועשו, איך לא רצה יעקב לתת לעשו
 תבשיל ערשם עד שמכר לו את בכורתו? ועוד,
 שאמר עשו ליצחק אביו ויעקבני זה פעמים. אמר
 להם, בשעה הזאת אתם חייבים לקבל מלקות,
 שהאמנתם לרבי עשו ושקרתם לרבי יעקב, שהרי
 הכתוב מעיד עליו ויעקב איש תם, ועוד כתוב תתן
 אמת ליעקב. אלא כך הוא ענינו של יעקב עם עשו,
 משום שעשו היה שונא את הבכורה בראשונה,
 והנה רוצה מעיקב שיקח אותה ממנו אפלו בלי
 כסף. והו שכתוב ויאכל וישת ויגם וילך ויגו עשו
 את הכבודך).

ויזוד יעקב נזיד ויבא עשו מן
השדה והוא עניף. אמר רבי
אלעזר, ויזוד יעקב - הנה פרשוה
שחרי בשביל האבל של אברהם
זה היה, אבל ויזוד יצחק נזיד היה
צריך להיות! אלא ויזוד יעקב
נזיד, שהוא הנה יודע את השרש